

Lähtö Suomesta

Historia on aina kiehtonut minua ja kun huomasin sukututkimusta tehdessäni Amerikkaan muuttaneen kaukaisen sukulaisen nimen yhteydessä laivayhtiön matkustajalistalla useita Pieksämäeltä lähtöisin olevien nimiä, halusin tietää miksi täältä lähdettiin. Siirtolaisuus ei ole vain tämän päivän ilmiö, sillä ihmiset ovat läpi historian aina liikkuneet ja muuttaneet unelmiensa perässä. Tai lähteneet pakosalle.

Hanko oli siirtolaisten tärkein lähtöpaikka, sieltä pääsi matkaan talvisinkin ja sinne pääsee koko Suomesta junalla. Matka Hangosta Amerikkaan kesti kolmisen viikkoa ja kulki usein Englannin kautta. Matkustajalista on alukselta nimeltä Ivernia, joka lähti Liverpoolista huhtikuussa 1909 määränäpäin Boston. Listalta poimitut nimet: Otto Ylönen 20v. Kangasniemen Kutemajärveltä, loput nimet ovat pieksämäkeläisiä, eli Ville Venäläinen 25v Toikkala, Abraham Hämäläinen 42v ja Hjalmar Nykänen 20v Niskamäki, Wilhelm Hämäläinen 44v Pyhitty, Aapel Kinnunen ja Arvid Hämäläinen olivat 18-vuotiaita ja lähtöisin Pieksämäen kirkonkylältä ja lopuksi Oscar Räisänen 19v lähtöisin Nenolasta. Kaikilla oli jonkinlainen yhteys Amerikkaan jo ennestään, sukulainen tai tuttava ja lähes kaikki olivat menossa kaupunkiin nimeltä Gardner, Massachusetts -osavaltiossa. Se oli yksi suomalaisten siirtolaisten kansoittamista teollisuuskeskuksista, ja siellä oli valmiit suomalaisyhteisöt.

Lähtöaikaan ei itsenäistä Suomea vielä ollut vaan elettiin Venäjän keisarin alamaisina ja Nikolai II oli Suomen suuriruhtinaana. Venäjällä oli levotonta, oli lakkoja ja mellakoita ja maa hävisi sodan Japania vastaan ja monet eri ryhmät suunnittelivat vallankumousta. Samaan aikaan keisarin salainen poliisi yritti pitää kansan kurissa väkivallan avulla. Bobrikov oli Suomen kenraalikuvernöörinä. Hänestä tuli sorron toteuttaja ja sen symboli. Kouluissa oli lisätty venäjän opintoja ja virastoissa tuli puhua venäjää. Katukyltteihin oli ilmestynyt kyrillisiä kirjaimia. Ajat olivat siis muuttuneet kaikin puolin levottomiksi.

Sotien, levottomuuksien, nälänhädän ja muun kurjuuden takia on aina lähdetty muualle parempia oloja etsimään. Vuosina 1893–1916 Pieksämäen pitäjämästä lähti yli 1000 siirtolaista kohteenaan usein Pohjois-Amerikka. Lähtijöiden joukossa oli talollisten poikia ja isäntiä ja nuorta väkeä. Syynä saattoi olla myös pelko joutumisesta Venäjän armeijaan. Nopeasti teollistuva ja kehittyvä Yhdysvallat veti sankoin joukoin siirtolaisia puoleensa ja Suomesta muutti vuosituhannen alussa yli 250.000 ihmistä Pohjois-Amerikkaan. Siellä maahanmuuttajille oli tarjolla hanttihommia ja raskaita metsätöitä, töitä kaivoksissa ja teollisuudessa sekä piian pestejä, niin kuin maahanmuuttajille usein myös nykyään. Muutto tyrehtyi, kun Yhdysvalloissa annettiin lait, joilla alettiin rajoittaa siirtolaisuutta erityisesti 1920-luvun alussa.

Minulla ei ole tietoa siitä, jäivätkö matkustajalistan pieksämäkeläiset pysyvästi uuteen maahan vai palasiko joku heistä takaisin Suomeen.

Raija Ylönen, sukuansa tutkiva pieksämäkeläinen